

SENAT RP

ZAPIS STENOGRAFICZNY

Posiedzenie
Komisji Samorządu Terytorialnego
i Administracji Państwowej (101.)
w dniu 25 czerwca 2013 r.

VIII kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (druk senacki nr 377, druki sejmowe nr 1274 i 1376).

(Początek posiedzenia o godzinie 16 minut 02)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Janusz Sepioł)

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Dzień dobry państwu.

Muszę powiedzieć, że dzisiaj jest wyjątkowe posiedzenie komisji, ponieważ jest to posiedzenie sto pierwsze. Zaczynamy drugą setkę, my, stachanowcy, najlepsza komisja. Wchodzimy w drugą setkę.

(Głos z sali: Jest uroczyście, Panie Przewodniczący.)

Jest uroczyście, ponieważ zaszczyliła nas pani Elżbieta Seredyn z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej – bardzo serdecznie witamy. Witam też pani współpracowników z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Jest jeden punkt w agendzie: zmiana ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Czy pani minister zechciałaby powiedzieć dwa słowa komentarza?

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Elżbieta Seredyn:

Dziękuję.

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Jest mi bardzo miło i przyjemnie z tego powodu, że jest to sto pierwsze posiedzenie komisji. Mam przyjemność zaprezentować zmiany przygotowane w ramach projektu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Pozwolę sobie wyjaśnić, na czym te zmiany polegają.

Otóż obowiązująca w tym momencie ustawa z 9 czerwca 2011 r. daje możliwość organizacji pieczy zastępczej na terenie innego powiatu tylko w przypadku rodzinnych domów zastępczych i rodzin zawodowych. A okazuje się, że w praktyce istnieje potrzeba organizacji innych form pieczy zastępczej na terenie powiatu innego niż właściwy – mówię tutaj o niepublicznych rodzinnych domach dziecka, ale też o placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Będzie to możliwe wtedy, gdy starostowie podpiszą ze sobą porozumienie. Starosta będzie mógł podpisać umowę z organizatorem pieczy zastępczej na terenie swojego powiatu. To, co ma się znaleźć w porozumieniu między starostami, jest obecnie zapisane w art. 54 obowiązującej ustawy i tyczy się tylko tych form pieczy zastępczej, które do tej pory mogły być organizowane na terenie innego powiatu. Po co taka zmiana? Po to, żeby wprowadzić ela-

styczne formy pieczy zastępczej, żeby dać dzieciom, które są pozbawione możliwości wychowywania się w rodzinach biologicznych, możliwość korzystania z podanych form pieczy zastępczej na terenie innego powiatu – czasami jest to odległość niewielka, bo wynosząca kilka kilometrów. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Dziękuję bardzo.

Pani legislator ma głos.

Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Bożena Langner:

Dziękuję bardzo.

Nie mam jakichś poważniejszych zastrzeżeń, tylko taką jedną uwagę legislacyjną, która... nie wiem... Może dostałabym odpowiedź na pytanie, dlaczego tak zostało to napisane. Podejrzewam, że wynikało to z pośpiechu, ale trudno, żebym sobie sama odpowiadała. Dlatego też pozwoliłam sobie tak postawić kwestię. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Otwieram dyskusję.

Czy ktoś z senatorów chciałby zabrać głos? Nie widzę chętnych.

Jest pan senator Pająk. Proszę bardzo.

Senator Andrzej Pająk:

Panie Przewodniczący! Pani Minister!

Ja mam takie pytanie. Kiedy ustawa wchodziła w życie, wiadomo było, jak było z finansami. Z tego, co wyliczali samorządowcy, koszt tego wszystkiego w skali roku to około 700–800 milionów. A budżet państwa przewidywał niewielką sumę w stosunku do sumy planowanej – w budżecie było chyba w granicach 70 milionów. Potem bodaj miały być na to jeszcze jakieś dodatkowe środki.

I moje pytanie jest takie. Jak do tej pory w skali gminy, powiatu ta ustawa jest realizowana? Czy jest jakieś sprawozdanie związane z wdrażaniem ustawy i tego, jak gminy ją realizują? Pytam, bo wiadomo, że rozbieżność pomiędzy środkami przyznanymi a koniecznymi była znaczna, duża. Dziękuję bardzo.

(Przewodniczący Janusz Sepioł: Nie wiadomo, czy koniecznymi, raczej szacowanymi przez samorządy.)

(Brak nagrania)

Senator Witold Gintowt-Dziewałtowski:

...Bo i tak, i tak pozostaje uzależnienie od porozumienia, które zostanie zawarte między starostami. Niestety, jest wiele przypadków, w których starostowie nie dochodzą do porozumienia i umowy nie są podpisywane. Czy w związku z tym istnieje możliwość finansowania tego rodzaju działalności dla danego powiatu w innym powiecie? Mimo wszystko jest to luka pewna.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Proszę bardzo, Pani Minister.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Elżbieta Seredyn:

Dziękuję bardzo.

Panie Przewodniczący! Wysoka Izbo!

Jeśli chodzi o finansowanie systemu pieczy zastępczej, to jest to ujęte w ustawie. Zapisy dokładnie mówią o tym, że jest to zadanie własne starosty powiatowego. Tak naprawdę starosta ma swoje pieniądze z podatku PIT i CIT i finansuje funkcjonowanie pieczy zastępczej na terenie powiatu. Państwo dokłada do tego funkcjonowania z budżetu – te pieniądze są oczywiście tylko i wyłącznie dodatkowym wsparciem.

W ramach profilaktyki koncentrujemy się na kwestii asystenta rodzinnego. Chodzi tu o rodzinę, która przeżywa kłopoty i ma jakąś dysfunkcję, o to, żeby dzieci nie były odbierane rodzinie i zostawały w rodzinach biologicznych.

Kolejna ważna kwestia, rzecz, którą współfinansujemy, to jest to, co jest związane z koordynatorem pieczy zastępczej – tu chodzi o to, żeby tam, gdzie funkcja pieczy zastępczej jest już realizowana, wszystko było wykonywane profesjonalnie i jak najlepiej.

Kolejna ważna rzecz to jest kształcenie rodzin, które przygotowują się do pełnienia funkcji rodziny zawodowej, a także tych, którzy prowadzą rodzinne domy dziecka i placówki opiekuńczo-wychowawcze każdego typu. Tak że jest tu dodatkowe wsparcie. Ale cały czas podkreślam: jest to zadanie własne. Dodatkowo finansowanie systemu pieczy zastępczej będzie ciążyło na samorządach gminnych. W każdym roku obowiązywania ustawy procentowo...

To, co jest ważne: będziemy państwu w szczegółach prezentować, jak wyglądała realizacja ustawy w 2012 r. Jest zapis ustawowy, który mówi o tym, że jesteśmy zobowiązani do 30 lipca złożyć Sejmowi i Senatowi sprawozdanie dotyczące ustawy. To sprawozdanie jest już gotowe, jest w uzgodnieniach międzyresortowych i za chwilę będę państwu w szczegółach opowiadała o tym, jak rzeczywiście ustawa funkcjonuje w praktyce.

Jeśli chodzi o finansowanie w innym powiecie, to w art. 54, na który się powoływałam, jest to zapisane. To jest to, co do tej pory obowiązywało, jeśli chodzi o formę pieczy

zastępczej w innym powiecie. I pozwolę sobie zacytować. „Porozumienie, o którym mowa w ust. 3b może określać, że zadania związane z funkcjonowaniem rodziny zastępczej zawodowej, w tym między innymi dotyczące organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, porozumień, o których mowa w art. 191 ust. 5, przyznawania świadczeń i dodatków przysługujących rodzinie zastępczej zawodowej i finansowania rodziny zastępczej zawodowej, wykonuje powiat starosty, który zawiera umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej”. I analogicznie jest w procedowanej zmianie. Chodzi o wszystkie inne formy, które będą wprowadzone. Czyli finansowanie będzie spoczywało na staroście, który będzie miał daną rodzinę u siebie. Dziękuję.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Dziękuję bardzo.

Wydaje mi się, że panu senatorowi chodziło o to, czy mamy już obraz tego, jakie po wprowadzeniu w życie ustawy powstały wydatki w samorządach. Kiedy uchwalano ustawę był konflikt – trzeba tak powiedzieć – dotyczący tego, że ustawa wywoła w samorządach gwałtowny wzrost wydatków. I czy coś wiemy na temat tego, jak się rzeczy mają? Czy są znane jakieś cyfry? Wiem, że to nie jest tematem przedłożenia, pytam z ciekawości.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Elżbieta Seredyn:

Rozumiem.

Panie Przewodniczący, uzupełniając wypowiedź, powiem, że w 2011 r. na rodziny zastępcze... Może będzie lepiej, jeśli oddam głos szefowi odpowiedniej komórki. Pani Katarzyna Napiórkowska szczegółowo to państwu przedstawi.

Naczelnik Wydziału Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Departamencie Polityki Rodzinnej w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Katarzyna Napiórkowska:

Wydatki w 2012 r., z uwagi na zmiany w ustawie związane z wysokością świadczeń, rzeczywiście wzrosły w stosunku do wydatków z roku 2011 i wyniosły... To były nieznaczne zmiany związane przede wszystkim ze wzrostem świadczeń dla rodziny zastępczej, a właśnie o tę część rodzinnej pieczy zastępczej tu chodzi. Te wydatki wyniosły około 833 milionów zł. Wydatki na pieczę instytucjonalną, czyli na placówki, wyniosły 1 miliard 176 milionów zł. W przypadku pieczy rodzinnej wzrost wynosił 19%, a w przypadku pieczy instytucjonalnej – 2% w stosunku do 2011 r.

Wydaje się, że... Chciałabym jeszcze dodać, że na wsparcie ze środków z budżetu państwa, o którym powiedziała pani minister, na wszystkie zadania, przeznaczono łącznie w roku 2012 kwotę ponad 107 milionów zł. Z danych statystycznych, które posiadamy... Niestety wykonanie było o kilka dobrych milionów niższe, a to znaczy,

że samorządy nie w pełni skorzystały ze środków, które w trakcie konkursów zostały przekazane na cele, o których powiedziała pani minister. Zatem wydaje się, że jeśli asystent i koordynator byli wspierani... Myślę, że po prostu nie wszystkie samorządy chciały skorzystać z tych środków. A przepisy obligatoryjne będą obowiązywały dopiero od 2015 r. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Janusz Sepiol:

To jest bardzo interesujące. Wtedy wydawało się, że powołania koordynatorów w centrach rodzinnych... że to będzie eksplozja nowego zatrudnienia. A efekt jest taki, że pieniądze, które na to przeznaczono, nie zostały przez samorządy wykorzystane. Czyli właściwie efekt jest kompletnie inny niż zapowiadany.

Ja mam wątpliwość dotyczącą tego, czy porozumienia między starostami nie mogłyby być zawierane na gruncie prawa cywilnego. Czy to musi być regulowane ustawą?

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Już poprzednie były regulowane ustawą, więc rozumiem, że rozszerzenie katalogu...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Ale to tym bardziej. Czy potrzeba aż podstawy ustawowej, żeby starosta ze starostą mógł się porozumieć co do tego, że jakieś zadanie realizuje się w drugim powiecie? Może rzeczywiście trzeba, ponieważ w stosunku do poprzednich możliwości była podstawa ustawowa. Ja rozumiem, że rozszerzamy to poprzez zmianę ustawy.

(Senator Janina Sagatowska: Nawet w ustawie o samorządach...)

(Głos z sali: Moim zdaniem ten przepis...)

(Wypowiedzi w tle nagrania)

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Elżbieta Seredyn:

Szanowni Państwo!

Jeśli mogłabym uzupełnić swoją wypowiedź, to chciałabym powrócić do pierwotnej istoty całej ustawy. Dziecko ma się wychowywać w rodzinie biologicznej i państwo ma obowiązek mu w tym pomóc. Jeśli jednak z różnych powodów musi ono na jakiś czas znaleźć się w pieczy zastępczej,

to zadajmy o to, żeby było tam jak najkrócej i żeby jak najszybciej wróciło do rodziny biologicznej. I nawet jeśli znajdzie się w rodzinie zastępczej na krótki czas, to stwórzmy mu warunki do kontaktu z rodziną biologiczną. Intencją ustawy jest też to, żeby nie wywozić dziecka na drugi koniec kraju, ale żeby było ono jak najbliżej domu. Czasami jednak, w związku z administracyjnym podziałem naszego kraju, jest tak, że odległość od mieszkania, w którym dziecko się wychowywało, do rodziny zawodowej jest naprawdę niewielką odległością, bo wynosi 15 km, ale są to już inne powiaty. I o takie sytuacje nam tu chodzi. Dlatego też takie porozumienie jest niezbędne. I wydaje się, że niezbędne jest zapisanie tego w ustawie. Chodzi o to, żeby tylko i wyłącznie w wyjątkowych sytuacjach dochodziło do tworzenia rodziny zastępczej czy innej formy pieczy zastępczej na terenie innego powiatu. Dziękuję.

Senator Witold Gintowt-Dziewałtowski:

Pani Minister, ja tak de facto pytałem o to, czy porozumienia mają charakter obligatoryjny, czy starostowie muszą zawierać porozumienia i czy to jest egzekwowalne. I tu mam duże wątpliwości. Z ustawy, moim zdaniem, to nie wynika. W związku z tym uważam, że jest to przepis nikomu do niczego niepotrzebny, bo kodeks cywilny w zupełności by tu wystarczył.

Przewodniczący Janusz Sepiol:

Panowie, przez analogię – jeżeli świadczenie innych usług przez powiaty ma oparcie w ustawie, to tutaj też tak zrobimy.

Czy ktoś jeszcze chciałby zabrać głos? Nie widzę chętnych.

Poddaję projekt pod głosowanie.

Kto z państwa senatorów jest za? (7)

Jednogłośnie za.

Szukam ochotnika na senatora sprawozdawcę i patrzę na senatora Pajaka. Widziałem, że miał ochotę, tylko krępował się zgłosić.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Dobrze. Cieszymy się wszyscy, że mamy ochotnika.

Dziękuję pani minister. Dziękuję państwu.

(Koniec posiedzenia o godzinie 16 minut 16)

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii